

İnsanı midyesinden yakalayan fotoğraflarla en temele geri dönüş...

ULİSfotoFest uluslararası kurumların da desteğiyle başladı. Festival kapsamında, "Kıyı" konusyla 2002'den beri yaklaşık bin makara fotoğraf çekmiş olan Silva Bingaz'ın da fotoğrafları sergileniyor

TALİN SUCIYAN

İstanbul geçtiğimiz hafta yeni bir festivale ev sahipliği yapmaya başladı. Dünyanın çeşitli ülkelerinden fotoğrafçıların sergilerinin yapıldığı, filmlerin gösterildiği, panellerin düzenlendiği ULİSfotoFest uluslararası kurumların da destekleriyle başladı. "Kente fotoğraf yağıyor" sloganını taşıyan ULİSfotoFest kapsamında ele alınan konular arasında, kent ve kentleşme ile dünyanın gittikçe büyüyen sorunu "Su" da var.

Festival kapsamında, "Kıyı" konusuyla 2002'den beri yaklaşık bin makara fotoğraf çekmiş olan Silva Bingaz'ın da fotoğrafları sergileniyor. Bingaz'ın deniz kıyısıyla başlayıp, varoluşun hafifliğinin ve ağırlığının kıyısındaki fotoğraflara evrilen yolculuğunda biz de Silva Bingaz'ın durduğu kıyıya doğru bir yolculuk yaptık.

• **Nasıl başladı "Kıyı" projesi ve nereye doğru evrildi?**

S. BİNGAZ - 2001'de Yeşilköy sahilinde su birikintilerinden ve denizden insan yansımaları çekiyordum. Yeşilköy'de değişen imar planı ve buna bağlı olarak kaybedilen eski bahçe ve binaların verdiği hüznle yere bakarak yürümeye başlamıştım. Bu yeni imar planı, doldurularak yaratılan yeni bir deniz kıyısı getirmişti. Yeni düzenle Yeşilköy metropole dahil olmuştu ve çevre semtlerden insanlar akın akın gelerek bu yeniden yaratılmış kıyıyı doldurmaya başladılar. Ben de 2002'den itibaren bu insanları çekmeye başladım. Amacım yaratılmış limanı ikinci defa ters yüz etmekti. İlk üç yıl sadece Yeşilköy'de çektim, daha sonra başka deniz kıyılarında da çekimler yaptım. Bö-

ylece "kıyı" bir Yeşilköy kıyı hikayesi olmaktan çıktı. Süreç içerisinde kıyıyı soyutlamaya ve onu varoluşun kıyısı haline dönüştürmeye başladım. Artık mekansal kısıtlamaların anlamı yoktu, varoluşun en basit, en temel ve içgüdüsel açmazlarını sorgularken...

• **Varoluşun en temel, en içgüdüsel açmazları neler?**

S. BİNGAZ - En basit varoluş biçimleri beraberinde açmazları getiriyor. Doğal olarak kabul ettiğimiz birçok açmaz var. Mesela iki ayrı cinsiyetin birbirleri karşısında kendilerini var etme mücadelesi. İnsanın paylaşma duygusunun zayıflığı, ölümün var olduğunu bilmemize rağmen ölümsüzlük duygusu içinde yaşamamız. Herşeyden önemlisi mutluluk ve mutsuzluk açmazı var. Mutluluğun başarıyla özdeşleşmiş olması bir açmaz. Özellikle de kadın erkek ilişkilerinin de merkezi bu. İsteklerin gerçekleşmesiyle özdeşleşen bir şey mutluluk, karnın acıkar yemek yersin, cinsellik ihtiyacın vardır giderirsin. Hayatta en basit isteklerin dahi tek başına gerçekleştirilip olamaması açmazları doğuruyor.

• **Bunun "Kıyı" ile bağlantısı ne?**

S. BİNGAZ - Ben kıyıyı en son haliyle şekillendirirken en temel içgüdüsel varoluş biçimlerinden yola çıktım. Hayvanların, kadınların ve erkeklerin varoluş biçimi. Deniz kıyısında çekim yapmam da buna yardımcı oluyordu, çünkü çok daha doğal bir ortam, insanların daha rahat, daha çıplak olduğu, kıyafetlerin, statükoların daha az olduğu bir ortam. O yüzden de daha temel bir noktaya inebiliyorsun. Erkekleri çekmek ilginç geldi bana, çünkü ver-

dikleri tepki sadece bir kadının onların fotoğrafını çekmesiyle ilgiliydi. Doğa onları yumuşatmıştı. Kendi statükoları içinde bakmıyorlardı kadına.

• **Kıyı'dan önce kadınları çekiyordun...**

S. BİNGAZ - Evet, "kıyı"ya kadar kadınları çekiyordum. Erkekleri de görmek istediğim gibi çektim. Yine feminist bir bakış açısı var. Kuşanmışlıklarıyla, güçleriyle değil, en basit çekicilikleriyle, hayvani duygularıyla çekmek istedim onları. Daha sevgi dolu, arzu duyan, bekleyen erkekler...

• **Önce kadınlar vardı fo-**

toğraflarında, sonra erkekler oldu. Bu süreç kadınlarla çektiğin fotoğrafları da etkiledi mi sonradan?

S. BİNGAZ - Kıyı çalışmasında özellikle Türkiye'de kadınlar daha ulaşılması zordu. Kadınları çekerken erkeklere göre daha çok zorlandım. Kadınların doğal olmadıklarını keşfettim. Güneşin altında bile model gibi durmak istiyorlardı. Onlar modern zamanın kadınlarıydı. Erkekler daha çok geçmişten gelen bir şeyi simgeliyorlardı sanki.

• **En çok neyin kıyısında hissediyosun şu sıralar? Yaşadığımız toplumsal değişim ya da senin kişisel değişimin bağlamında...**

S. BİNGAZ - Hayat ayaklarımızın altından çok hızlı kayıyor Türkiye'de. Aslında yerleşiklik duygularımın çok güçlü olmasına rağmen hep göçer gibi yaşamak zorunda kalacağım hissi şu aralar kendimi kıyısında hissettiğim şey. "Kıyı"ya ilk başladığım zaman, inanıl-

maz yerleşiklik duygum vardı. Hep Yeşilköy'de yaşayacağım, aynı mekanlardan, aynı sokaklardan geçeceğim gibi bir duygusu... Fakat sonra, fotoğrafçılığa devam edeceğim bir miktar göçer olmanın kaçınılmaz olduğunu da gördüm.

Siyasi gelişmelerin etkisi de çok belirgin... Ülkedeki siyasi ortam sahip olduğum yerleşikliği kaybetme duygusu veriyor bana...

Eskiden buradaki tabelam aslıyken (Silva Bingaz aynı zamanda dış hekim, muayenehanesinin tabelasından bahsediyor), endişe duymuyordum, şimdi duyuyorum.

Bizlerin bundan 50 sene sonra burada var olup olamayacağımızı sorarak bakıyorum etrafıma. Ailem, akrabalarım, sohbetler, bir yanıyla herşeyin olduğu bir hayat, ama bir yandan da "Bir sene sonra, bu ışıltılı baharı tekrar yaşayacak mıyız burada?" diye düşünüyorum.

Evin orada olacak mı olmayacak mı, işyerini açık tutabilecek misin ya da söylediğin bir sözden dolayı başına bir şey gelecek mi gelmeyecek mi?

Sürekli insanların üzerinde kriz baskısı var bugünlerde... Türkiye'nin batısından olduğunda, siyasi otoriteyle uyumlu olduğunda herhalde kendini en stabil, en rahat hissedilen kesimden olursun.

• **Niye fotoğraf çekiyorsun?**

S. BİNGAZ - Önümdeki kutuları açmak çok hoşuma gidiyor. Karşıma çıkacak herşeyden, daha doğrusu açılma anında acayip bir heyecan yaşıyorum. Fotoğraf çekme anında da öyle. Bir tür aşk duygusu aslında.

• **Bir derdin var herhalde anlatmak istediğin...**

S. BİNGAZ - Aslında anlatılabileceğine inandığım, mutsuzluğun daha derin bir şey olduğunu düşünüyorum. Mutluluk bir sonuç, sonucu açmanın bir anlamı yok. Mutsuzluk daha derin. Daha karmaşık. Bu karmaşıklığı göstermek, aslında bir tür rahatsız ediciliği göstermek, korkunçluğu göstermek. İyi bir fotoğraf dizisinin içinde korkunç olanın, rahatsız edici olanın varolmaması söz konusu değil benim için.

• **Rahatsız etmeyi anladım da, niye korkunç olmalı?**

S. BİNGAZ - Korkutucu olmayan bir fotoğrafın rahatsız edici olabileceğini düşünabiliyor musun? Tabular mutsuzluğun en derin kuyusuyken... Sistemin yarattığı yalnızlaşma duygusu... Gösterilmek istenmeyen şeyler rahatsız edicidir.

• **Kıyı fotoğraflarını nerelerde çektin?**

S. BİNGAZ - Yeşilköy, Asos, Gökçeada, Marsilya, Gökova, Burgazada... Mesela, Gökçeada Pandora'nın kutusu gibiydi aslında, çok ağırdı. Onun için sadece tek kare koydum sergiye.

• **Niye?**

S. BİNGAZ - Gökçeada'yı biliyordum ama orada yaşananların bu kadar ağır olduğunu bilmiyordum. Üstelik oraya tatile gitmişim. İnsanlar bir taraftan eğleniyorlar, ama aynı zamanda sağda solda yıkık dökük binalar, terk edilmiş evler, köyler... On bin kişinin yaşadığı adayı açık cezaevi yapmak... Mahkumlar orada yaşayanlara saldırdığı halde engellemek... En korkuncu, gidip yemek yiyeceğimiz bir yer vardı, öğrendik ki sonradan, oranın sahibi bir mahkummuş. Acayip ürkütüm, ancak Dostoyevski kitaplarında olabilecek bir kahramanın açmazlarını yaşadım. Ben de işin içine girmiş de yararlanmaya kalkmışım gibi hissetmeye başladım. Artık alışveriş yaparken bile adanın yerlisi olup olmadıklarını soruyordum. Çok huzursuzdum. Oradan sergiye dahil ettiğim tek fotoğrafta kesilmiş bir koyununun bağırsakları var ve kan fotoğrafa estetik katan bir ince dalın üzerine akıyor, tıpkı insanların oradan direkt gönderilmeyip, bu göndermenin açık cezaevi fikriyle süslenerek gerçekleştirilmesi gibi...

• **Sergide bir de başsız kadın fotoğrafı var...**

S. BİNGAZ - Evet, fotoğrafta tam kadın cinsel organının olduğu yerde açılmış gelincikler var. Kadın cinselliğini ifade eden bir fotoğraf. Başsız olmasının amacı kadının cinsel varoluş biçimini ortaya çıkarmaktır. Başka şekilde de yorumlanabilir ama benim aklımdaki başsızlık, kadının kendini var etmeye çalışırken, cinselliğini yakalamaya çalışırken beynini kullanmaması anlamına geliyor, sadece kendini gizlemeye çalışıyor, başını kendi içine çekiyor. Aslında bana göre bu haliyle de soru dolu olması hoşuma gitti. Burgaz Ada'da çektim o fotoğrafı. Ada'nın yanmış bölgesinde.

Silva Bingaz'ın "Modern Zamanların Eva'sı" ve Iraklı mülteci bir kadının fotoğraflarından oluşan "Beyan Projesi" Polonya'da bir festivalde, diğer Avrupalı genç fotoğrafçılarıyla birlikte sergilenmeye başlıyor. Sergi oradan Paris'e ve İspanya'ya, Seville'e gidecek.

Geceleri dışarı çıkmayı seviyorsunuz; fakat aracınıza park yeri aramak, taksi beklemek veya alkol alıp almamayı düşünmek keyfinizi mi kaçırıyor?

Inter Limousine'den geceleri sevenler için özel bir servis: Inter Night. Nereye giderseniz gidin, etkileyici bir otomobil ve özel şoförünüz kapıda sizi bekliyor olacak. Keyifli gecenizi, lüks ile yaşamaz için...

Inter Night ve diğer seçkin servislerimiz için aklınızda bulunsun: 0212 232 66 05

INTER LIMOUSINE
"Lüks Araç Kiralama Servisi"

www.interlimousine.com.tr

Bir Net Holding kuruluşudur.

Kimilerince "yaşayan efsane" olarak kabul edilen İsveçli fotoğrafçı Anders Petersen, ULİSfotoFest'in konugu. Petersen'e, Bingaz'ın fotoğraflarının izlediği evrimi nasıl değerlendirdiğini sorduk. Petersen'e göre onun fotoğrafları o kadar inandırıcı ki, insanı tam midyesinden yakalıyor. Hiçbir soruya cevap vermeyen, en temele geri dönmüş, bir insan olarak kimliğini sorgulayan fotoğraflar.

